PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 440 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, sreda, 6. novembra 1946 | UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI št. 1 - I. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

Naj počno in pišejo kar koli; neizpodbitno ostane dejstvo, da je tržaško ljudstvo z dostojanstvenim nastopom zatrlo poizkuse razbijanja enotnosti demokratičnih množic, ki temelji na slovansko-italijanskem bratstvu.

Igra z ognjem

Ob razčlembi nedeljskih in ponedeljskih dogodkov v Trstu in pokrajini ter njihovega odmeva na nekaterih straneh se jasno pokaže dejstvo, ki smo ga že večkrat priče: vsi oni, ki se boje široke demokratične fronte, ki se boje tesne enotnosti antifašističnega ljudstva, ki bi radi vedrili in oblačili s pokrovom vsemogočnega guvernerja in ob okupacije, poskušajo izrabiti vsako priliko, da bi to enotnost razbili, da bi onemogočili združitev vseh demokratičnih sil v skupno borbo za dejanske interese našega ozemlja, kot jih nakazuje program STALU.

Takih ljudi je več in tiče prav tako v Washingtonu in Londonu kot v Rimu, Trstu ali kje drugje. Njihovi posebni interesi so morda različni in si nemara celo nasprotujejo, toda veže jih isti cilj: razbiti tržaško prebivalstvo in mu vsiliti s pomočjo tujih okupacijskih sil suženjstvo, ki ga odklanja. In poleg tega je potrebna reklama v svetu, ki naj tako njihovo ravnanje opraviči v očeh svetovnega javnega mnenja. Poslužujejo se sredstev, ki jih imajo na razpolago: pokvarjenih in politikantov, fašističnih razbojnikov in mlečnozobih prenapetežev, bomb in nožev, retorike in mitov, starih spominov in časopisnih sporočil, živih in mrtvih.

Razvoj v Trstu gre pot, ki meša njihove račune. Zaradi čuječnosti antifašističnih množic in po zaslugi njihnih dejanj so se toliko razkrinkali, da se vedno več doslej po razumnih sentimentalnih čustvih zapeljanih odvrača, da ostaja z njimi le peščice špekulantov in z večno slepo udarjenih fanatikov. Široka fronta demokratične akcije na podlagi desetih programskih točk STALU postaja čedalje bolj živa stvarnost. V Parizu je bil sklenjen sporazum o sindikalni enotnosti, ki ne le boje kot vsake enotnosti delovnih množic, kajti njihov uspeh izhaja iz ribarjenja v kalnem.

Edina opora, ki jim še ostane, so ostline fašizma, je špekuliranje staro fašistično tradicijo in veljavo. Zato ni slučaj, da je prav za priliko povzdignila svoj glas grupacija Uomo qualunque, ki zbira svojih vrstah brodolomce fašističnih pustolovščin. Ni slučaj, da je «presidente di turno» CLN-a ing. Carloli govoril v Redipulji o «okrevanju zmagi» po prvi svetovni vojni (čeprav je imel v misli Dalmacijo in morda še kaj več) in o «moči, ki bi mogel in moral s preudarno diplomacijo in z dviganjem zavednosti množio zmago potrpežljivo izkoristiti in pomnožiti» (seveda z novo ekspanzijo! — edina Mussolinijeva krivda je po tem CLN-ovskem modrovanju torej ta, da je bil možakar prenagel in preveč razborit).

S tem pa se širokoustni program CLN-a ne ustavlja samo pri tem, da se morajo Trst, Istra in vsa Julijska krajina ob prvi ugodni priložnosti povrniti k Italiji, temveč gre mnogo dalje. Ta «program» je bil utopističen in smešen, ko ne bi bil v bistvu namigovanja na novo vojno na platformi Churchillovega vojnega hujskaštva, ko ne bi bil zadnji, obupni poskus (zato pa tem nevarnejši, ker pomeni igro z ognjem) zavajanja dela italijanske prebivalstva na mnogo bolj odprto fašistični osnovi kot dosedanja šovinistična gesla (ki pa, kot kaže izkušnje, ne zaležejo več), bi ne bil poskus ustvarjanja nove smeč za račun tujega imperializma.

Gospodje sicer dobro vedo, da za nas Italije ne bo več, kot vedeli, da plebiscita ne bo in vedo, da so izgubljeni, če bo tržaško ljudstvo združeno v dosledni borbi za svoje pravice; njim je samo za to, da si ohranijo pozicije, ki so jih imeli in ki bi jim jih De Gasperijeva Italija odprtih rok pustila; zato bi radi zapletli tržaške Italijane v pajčevino svojih umazanih računov.

Toda tržaško ljudstvo je to pajčevino z enim samim udarcem razrezalo. Pa naj servira «Reuter» s pomočjo «VZN» (tržaška fašistična bomba meni, da je celo to premalo) Bevinu ali Byrnesu na zeleno mizo v New Yorku same strele, bombe in zmešnjavo iz za to potrebe insceniranih provokacij, pa naj ljudstvo Delavske zbornice odklanja «odgovornost» za spontano udejstvovanje fašističnih izzivanj v Trstu, naj počno in pišejo kar koli, mislarle ošlane neizpodbitno dejstvo, da je tržaško ljudstvo z dostojanstvenim nastopom zatrlo poizkuse razbijanja enotnosti demokratičnih množic, ki temelji na slovansko-italijanskem bratstvu.

To dejstvo je dragocena pridobitev zadnjih dogodkov. Kaže nam, da ljudstvo ne dopušča igre z ogniem, kaže nam, kako močno je med njim zakoreninjena zavest o nujnosti najširše demokratične akcije, kaže nam, kako globoko si je ponotrilo osnovni program STALU, ker izhaja iz realnosti položaja, ki ga je ustvaril sklep o ustanovitvi tržaškega svobodnega ozemlja, ker izhaja iz dejanskih potreb tržaškega ljudstva, ker izhaja iz njegovih želja po svobodi, demokraciji in miru.

MOLOTOV SPROŽIL

Vprašanje jugoslovansko - italijanske meje

in zahteva zvišanje italijanskih reparacij Jugoslaviji na 200 milijonov dolarjev

New York, 5. — Na včerajšnji prvi seji sveta zunanjih ministrov je prišel v pretres osnutek mirovne pogodbe z Italijo. Ministri so se lotili točk, ki so sicer bile sprejete na pariški mirovni konferenci z dvetretjinsko ali navadno večino, o katerih pa ni bilo doseženo soglasje med štirimi velesilami — ali konkretno — na katere ni pristala Sovjetska zveza. Ta vprašanja so: tržaški statut, italijanske reparacije, avstrijsko-italijanski sporazum o južnem Tirolu in določilo o garanciji človečanskih pravic za prebivalstvo, ki ga bo Italija odstopila. Sovjetska zveza odločno vztraja glede teh vprašanj pri svojem stališču, ki ga je že zastopala na pariški konferenci.

Kljub tako omejenemu okviru diskusij pa je Molotov sprožil vprašanje jugoslovansko-italijanske meje, t. j. takozvane francoske črte, ki so jo vse štiri velesile sprejele na pariškem zasedanju pod točko 3. osnutka mirovne pogodbe, kar daje misliti, da se bo razprava sukala tudi v smislu korektur francoske črte.

Glede reparacij je Molotov zahteval, da dobi Jugoslavija od Italije dvakrat večji znesek kot Grčija, ker so bile jugoslovanske žrtve večje. Kot je znano, je pariška konferenca določila skupno vsoto italijanskih reparacij na 325 milijonov dolarjev: SZ, Jugoslaviji in Grčiji vsaki po 100 milijonov, Abesiniji ja 25 milijonov. Potemtakem predlaga Molotov za Jugoslavijo 200 milijonov namesto 100.

Bevin se je temu upri, češ da je nemogoče postaviti Grčijo v slabši položaj, ker je trpela zaradi neizzvanega napada osnih držav. Zahteval je, da strokovnjaki gospodarskega odbora predhodno proučijo to vprašanje in da ministri do tedaj ostanejo pri priporočilih konference. Molotov je nato dejal, da Svet štirih ne sme ničesar ukreniti, kar bi povzročilo, da bi Jugoslavija odklonila podpis mirovne pogodbe. Nato so razpravo o tem vprašanju odložili.

Jugoslavija bo zaslišana

Molotov je sprožil vprašanje jugoslovansko-italijanske meje, ker se rusko in angleško besedilo o členu 3. osnutka mirovne pogodbe ne strinjata in je dejal, da ga bo zato treba ponovno določiti. Sovjetski zunanji minister je zahteval, da Svet štirih zaslišj Jugoslovane, preden pade dokončen sklep o členu 3.

Byrnes in Bevin sta temu ugovarjala, češ da je pariška konferenca priporočila zaslišanje Jugoslavije samo glede tržaškega statuta in ne o jugoslovansko-italijanski meji. Končno so sklenili, da bodo na prihodnji seji Sveta zaslišali jugoslovansko in italijansko delegacijo, da povesta svoji stališči o mirovni pogodbi. Ker pa niti Jugoslovani niti Italijani niso verjetno pripravljeni na podobne razprave, menijo, da se bo zaslišanje začelo šele v četrtek. Zunanji ministri so že prejeli spomenico italijanske vlade ki protestira proti celotnim določilom mirovne pogodbe.

Pri razpravi o členu, ki vsebuje italijansko-avstrijski sporazum o krajevni samoupravi za južno Tirolsko in ki ga je pariška konferenca sprejela z dvetretjinsko večino, se je Molotov upri, da bi pretresali to vprašanje, ker ta sporazum nima nič skupnega z italijansko mirovno pogodbo. Nato so razpravo o tem odložili.

Molotov je nastopil tudi proti členu, ki nalaga zmagovitim državam obveze, da bodo spoštovale človečanske pravice na novo priključenega prebivalstva. Dejal je, da so taka določila nepotrebna in je predlagal spremembo besedila v tem smislu, da bo prebivalstvo «zaščiteno na osnovi pravnih določb dotične države.»

Byrnes je temu ugovarjal, češ da ne more biti govora o svoboščinah, če dotične države nimajo osnovnih pravnih določil o zaščiti manjšin.

Končno so sklenili, da bedo vse točke, o katerih se niso sporazumeli pročili namestniki zunanjih ministrov. Svet štirih se sestane zopet danes ob 4. uri popoldne, t. j. po našem času ob 9. uri zvečer.

Ze prve seje Sveta zunanjih ministrov kažejo, da niso razlike v stališčih nič manjše kot na pariškem zasedanju in na mirovni konferenci. Mnogi krogi pa kažejo kljub temu mnogo optimizma in navajajo pri tem dejstvo, da so štirje s pospešeno naglico zagrabili najbolj pereča vprašanja in to mnogo hitreje, kot se je prvotno mislilo. Poudarjajo tudi, da vlada med štirimi kljub očitnim razlikam prisrčno ozračje in pa odločna želja in volja, da uspejo.

Pospešeno delo pri reševanju najbolj perečih vprašanj je pa možno tudi zaradi tega, ker Svet štirih ni vezan na kak zapleten postopek. Kakor se je iz dosedanjih razprav videlo, štirje ministri odlagajo težavna vprašanja, o katerih se niso mogli sporazumeti, za kasneje. Tako je možno, da bodo n. pr. načeli razpravo o pogodbi z Romunijo, preden bodo premostili vse sedanje težave glede pogodbe z Italijo itd. Tako se v toku razprave pojavljajo na eni in na drugi strani vprašanja, hkrati pa možnost medsebojnih koncesij. Iz tega sledi, da prve dni konference ne moremo pričakovati, da bi dosegli dokončen sporazum, pač pa pride lahko šele po daljših in izčrpnih diskusijah do odločilnih korakov z obeh strani.

Delo v odborih ZN

Medtem ko Svet zaseda, se sosedne države Nemčije živo zanimajo za bližnjo razpravo o mirovni pogodbi z Nemčijo, ki jo bo načel Svet štirih. Nekateri predlagajo, da bi poleg Nizozemske, Belgije in Luksemburga, povabili na te seje tudi Dansko, Poljsko in Češkoslovaško.

Skupščinski odbori ZN pridno nadaljujejo s svojim delom. Pravni odbor je sklenil, da bodo prenehale funkcije dosedanjih članov Varnostnega sveta, gospodarsko - socialnega in odbora za zaupniško upravo 31. decembra t. l. Izvolili so tudi šestčlanski pododbor za vprašanje mednarodnega razsodišča in njegovo premestitev v Haag.

Ameriška delegacija bo predložila politično-varnostnemu odboru v zvezi z izjavami senatorja Austina Warrena podroben načrt v petih točkah z izpreminjevalnimi predlogi k Molotovljevemu načrtu o omejitvi oboroževanja. Ta načrt naj bi po izjavah avtorjev pripomogel k podrobnim razpravam, ki naj bi izboljšali in približali sovjetski in ameriški načrt. V tej zadevi predvidevajo dolga pogajanja in diskusije.

Politični odbor proučuje danes prošnje za sprejem v ZN, ki so jih poslale Abesinija, Mongolija, Irska, Portugal in Transjordanija. Kakor je znano, je že svoje dni te prošnje odbil Varnostni svet.

V odboru za zaupniško upravo kolonialnih področij je govoril britanski minister za kolonije Thomas, ki je odgovoril na sovjetsko kritiko o zavlačevanju vzpostavitve zaupniške uprave, rekoč, da je britanska vlada sporočila vsem vladam, med njimi tudi sovjetski, britanske predloge o tej zadevi. Nato je izrazil željo Velike Britanije, da bi države, ki si ne vladajo same, prišle pod mednarodno nadzorstvo. Nato je maršal Smuts zahteval priključitev bivše nemške jugozapadne afriške kolonije k Južnoafriški zvezi in se skliceval pri tem na to, da je zbornica te kolonije soglasno zahtevala priključitev. Indijski delegat je izjavil, da bi priključitev južno-zapadnega afriškega ozemlja k Južno-afriški zvezi pomenila očitno kršitev določil ustave ZN.

Odbor za določitev stalnega sedeža ZN bo razpravljal o predlogu, ki ga je danes poslal glavnemu tajništvu delegat Bele Rusije Kiseljev, in v katerem zahteva razpravo o možnosti, da bi premestili sedež ZN v Evropo in sicer v Ženevo (Švica). Kiseljev utemeljuje svoj predlog s tem, da v ZDA ni primernih poslopij za organizacijo ZN in da bi bili stroški za zgraditev primernih poslopij preveliki.

V zvezi z očitki sovjetskega delegata Guseva, da so stroški organizacije ZN pretirani, je glavni tajnik Trygve Lie dejal, da je njegova enajstletna praksa v svojstvu finančnega ministra v Norveški mnogo pripomogla k znižanju stroškov. Pristavil je, da so pri sporazumu o lastnini z vlado ZDA in mestom New York prihranili nekaj milijonov dolarjev.

Socialno-gospodarski odbor je sprejel predlog o izpopolnitvi organizacije Rdečega križa in Rdečega polumeseca in za utrditev sodelovanja med vsemi organizacijami Rdečega križa in svetovnimi zdravstvenimi organizacijami.

Istočasno z ostalimi zasedanji se bodo vršila pogajanja med Bevinom in Byrnesom o združitvi ameriškega in britanskega zasedbenega področja v Nemčiji. Obe anglosaški državi bosta tudi pretresali vprašanje Palestine in sicer po želji predsednika Trumana, Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Acheson je izjavil, da je palestinsko vprašanje podobno «polju, ki je posejano z minami».

Omalovaževanje romunske suverenosti

Bukarešta, 4. — Nota romunske vlade, poslana angleški vladi, izjavlja, da ima romunska vlada angleške pripombe in nasvete za poizkus omalovaževanja romunske suverenosti in vmešavanja v notranje zadeve. Poudarja željo Romunije po spoštovanju določil premirja in po dobrih odnošajih z Veliko Britanijo. Zigosa, da skušajo nekatere stranke doseči varuštvo tujih držav. Romunska vlada mora doseči popolno neodvosnost v skladu z dogovori, sklenjenimi ob ukinitvi sovražnosti. Zaradi tega nima namena upoštevati pripomb in priporočil, ki jih vsebuje angleška nota.

Romunska vlada je poslala tudi odgovor na ameriško noto in je enake vsebine kakor odgovor na angleške note.

Volivci zapuščajo opozicijske stranke

Bukarešta, 4. - Tanjug — V raznih okrajih ni opoziciji uspelo zbrati potrebnega števila kandidatov za svoje liste, ki so bile nato razveljavljene. Opozicijska neodvisna socialdemokratična stranka, ki jo vodi Petrescu, je doživela velik poraz. V nekaterih volivnih okrožjih so morale opozicijske stranke odtegniti svoje liste, ker so številni člani stranko zapustili.

Sedanjih volitev v Romuniji se bo udeležilo mnogo večje število volivcev kot pri katerih koli prejšnjih volitvah. Število vpisanih volivcev presega 7 milijonov, medtem ko jih je bilo pri prejšnjih volitvah največ 2 milijona.

Proslava oktobrske revolucije v Franciji

Pariz, 5. - Tass — Društvo Francija-ZSSR je ob priliki proslave 29. obletnice oktobrske revolucije sklicalo slovesno zborovanje. Med raznimi osebnostmi so bili tudi sovjetski poslanik v Parizu Bogomolov, ministrski podpredsednik Thorez in tajnik svetovne sindikalne zveze Saillant.

Saillant je v svojem govoru poudaril veliko zgodovinsko važnost oktobrske revolucije in še posebej željo po miru, ki jo goji ZSSR. Poudarjal je tudi potrebo po utrditvi francosko - sovjetskega prijateljstva. Govorili so še drugi predstavniki francoskih kulturnikov delavcev in umetnikov.

Češkoslovaška-Romunija

Bukarešta, 5. — V Bukarešto je prispela češkoslovaška delegacija pod vodstvom ministra za industrijo Launhana. Ministrski predsednik Groza je v nagovoru omenil prijateljske vezi med Romunijo in Čekoslovaško in poudaril pomoč, ki jo je Češkoslovaška nudila v Parizu romunski delegaciji. Lauhman je v odgovoru izjavil, da bo Češkoslovaška prav rada vzpostavila prijateljske odnosaje z Romunijo.

MNOŽIČNE DEPORTACIJE NEMCEV

Iz angleškega in amerikanskega zasedbenega področja

Francoski list «L'Aurore du Sud Est» je objavil naslednji članek:

Že nekaj časa vodi reakcionarni tisk obeh polobel veliko kampanjo glede deportacije nemških delavcev v sovjetskem področju.

Da so te klevete brez sleherne podlage, je dokazala izjava nekega predstavnika ameriških oblasti, ki je bil prisiljen priznati, da so sovjetske oblasti izvršile preselitev samo s pristankom delavcev in v polnem skladu s potsdamskimi sklepi.

Reakcionarni tisk zelo rad molči, ko gre za nekatera dejstva, ki se tičejo anglosaških področij. Neka nemška agencija je odkrila, da Velika Britanija in Združene države izvajata masovne deportacije in to ne delavcev, pač pa znanstvenikov. Pojasnilo pravi, da so ameriške oblasti deportirale 2000 nemških znanstvenikov, med katerimi so nekateri svetovno znani. S tistimi, ki se upirajo, ravnajo kot z ujetniki v taborišču Götingen (britansko področje).

V Turingiji so preselili na enak način 2400 tehnikov. Anglosasi si še posebno prizadevajo, da bi si ne glede na sredstva pridobili sodelovanje nemških znanstvenikov in specialistov, ki se pečajo z atomsko silo. Sredstva, ki jih uporabljajo, so večkrat prav malo čedna. Tako je profesorja Manna, ki je izvedenec v molekularni vedi, prejel neki britanski komandant in ga odvedel v Veliko Britanijo.

Ta način ravnanja podpira visoka ameriška komanda, kjer se sestavlja važen zbor aktivnih častnikov in nova vojaška kasta, ki je začela igrati glavno vlogo v ameriški politiki in gospodarstvu. Razumljivo je, da skuša anglosaški tisk odvrniti pozornost svetovne javnosti od takega ravnanja in ga zvrniti na ramena bližnjih. To je vzrok sedanje častnikarske kampanje o Churchillovih «dvesto ruskih divizijah».

Kljub vsemu pa javno mnenje dobro ve, da Sovjetska zveza občutno zmanjšuje svojo vojaško bilanco, medtem ko imajo Anglosasi zasedenih in oborožujejo 432 oporišč v državah, kjer jih prav nič ne opravičuje, da bi tam ostali.

Za vzdrževanje te politike podpirajo Anglosasi najslabše obrekovalce, vstevši dr. Schumaherja in njegovo neodvisno socialdemokratično stranko, ki si s pretvezo, da protestira proti namišljenim deportacijam nemških delavcev, dovoljuje napadati zaveznike in se pri tem poslužuje starih metod Hitlerjevega nemškega revizionizma.

Demokratizacije Nemčije ne bo zajamčil ne Schumaher ne spor med zavezniki kakor tudi ne plačilo reparacij in varnost za Francijo, pač pa sporazum med velikimi demokratičnimi državami in spoštovanje, ki ga bodo imele te države do potsdamskih sklepov.

Policist ubil demobiliziranca

New York, 5. — V kraju Bunnel v Floridi je neki policist umoril mladega črnca, ki je hotel vstopiti v restavracijo, določeno za bele ljudi. Ugotovili so, da je umorjeni črnec nečak predsednika dominikanske republike. Vračal se je v domovino, ko je bil odpuščen iz ameriške vojske.

Italijo zapuščajo

Moutiers, 5. — Veliko število Italijanov še vedno prehaja preko meje kljub slabemu vremenu in snežnim zametom. Dolga vrsta moških, žena in otrok s prtljago zapušča Italijo in prihaja na francosko ozemlje.

Na stotine novih aretacij v Španiji

Madrid, 5. — Preteklo noč je v raznih madridskih trgovinah eksplodiralo osem bomb.

Iz Parlza poročajo, da se vrše številne aretacije oseb, ki nasprotujejo Francovemu režimu. List «France soir» poroča, da so v Barceloni in Saragozi izvršili mnogo aretacij.

Na Koroškem sprejemalo v upravno službo zagrizene naciste in vojne zločince

Celovec, 5. (Tanjug). — *Informacijski urad Osvobodilne fronte za Slovenijo je objavil nekatera imena bivših članov Gestapa, nacistov in vojnih zločincev, ki so sedaj oročniki na slovenskem Koroškem. V Borovljah so na primer sprejeli oročnika Stanka Gočka, ki ga jugoslovanske oblasti iščejo kot vojnega zločinca. Leta 1943. je Goček ubil mnogo partizanov in danes je v tesni zvezi s tujimi fašisti na Koroškem. V Železni kaplji so sprejeli v službo kot uradnika policijske ga komisarjata Franca Jensterleja, ki je bil za časa okupacije v jugoslovanski policiji. Jensterle je kot policist med zasliševanjem pretepel antifašista Otona Pavla, ki se je boril v partizanskih vrstah.*

To so jasni primeri, ki dokazujejo, da je uprava na Koroškem v rokah nacistov. Bivši orožniški poveljnik v Dirkovcu Senfeld, ki je v letih 1943-1944. preganjal antifašistično prebivalstvo in Slovence, ki so skrili angleške in ameriške letalce, je bil sedaj imenovan za organa pokrajinskega urada za denacifikacijo. Proti njemu je bilo vloženih 7 ovadb, ki govorijo o nasilju in terorju, ki ga je izvajal nad slovenskim prebivalstvom.

Slovensko antifašistično ljudstvo na Koroškem je imelo v Borovljah veliko protestno zborovanje proti nastavljanju nacističnih učiteljev in še posebej proti onim, ki podučujejo v osnovnih šolah na slovenskem Koroškem. Zahtevali so od pokrajinske vlade v Celovcu, naj te učitelje takoj odstavi.

Pokrajinski šolski svet je odgovoril, da so bili nacistični učitelji imenovani z odobritvijo britanske vojaške uprave.

Veliko delo jugoslovanske mladine dovršeno

Prvi vlak na progi Brčko-Banovići bo vozil 7. novembra

Brčko, 5. (Tanjug). — *Veliko delo jugoslovanske mladine je dovršeno, za kar se je zahvaliti veliki zavesti in pridnosti. Spričo delovnega zaleta mladine je bilo delo na mladinski železniški progi Brčko-Banovići končano dva dni pred določenim časom. Na dan 29. obletnice oktobrske revolucije bo na mladinski progi stekel prvi vlak, naložen s premogom iz bogatega rudniškega bazena v Banovićih. Približno 60.000 jugoslovanskih mladincev, ki so bili razdeljeni v tri delovne skupine, se je udeležilo gradnje mladinske proge, ki meri 90 km. V 7 mesecih je mladina skopala 1.300.000 kub. m. zemlje, zgradila 3 predore, ki merijo skupno 604 m, odprla 97 prehodov preko gorovja, zgradila 23 mostov in nad 200 stanovanjskih poslopij za pomožno službo in urade. V 7 mesecih je jugoslovanska mladina zgradila železnico, katere gradnja bi po mnenju tehnikov morala trajati najmanj tri leta.*

Z zgraditvijo mladinske proge bo omogočeno izkoriščanje bogatega rudniškega bazena v Banovićih, ki ima ogromne rezerve najboljšega premoga v Jugoslaviji, velike količine lignita raznih vrst in premoga najboljše vrste, ki daje približno 5000 kalorij. Razsežna ležišča premoga so tik pod zemeljsko skorjo, tako da je možno hitrejše in neprenaporno izkoriščanje.

Hkrati z delom na mladinski progi je teklo tudi delo za izkoriščanje premoga v Banovićih in za zgraditev moderne delavske kolonije. Kjer so bile prej navadne lesene hiše, je sedaj 22 stanovanjskih poslopij z 90 stanovanji za rudarje. Že prihodnje leto bo ta moderna rudarska kolonija imela tudi kulturni dom, kinematograf, bolnišnico in druge kulturne, socialne in zdravstvene ustanove.

Mladinska proga ni samo ogromno delo jugoslovanske mladine, ampak predstavlja tudi veliko šolo za našo mlado generacijo. Skupno delo na progi je utrdilo prijateljstvo, bratstvo in enotnost naše mladine. Tu so skupno delali mladinci vseh krajev Jugoslavije. Delavci, kmetje in intelektualci so pokazali veliko delavnost tudi na kulturnem področju. Od 5832 mladih graditeljev analfabetov se je 5112 naučilo brati in pisati. Mladinci so se udeležili 1650 političnih predavanj, 950 poljudno znanstvenih predavanj in 968 predavanj o pokličnih vprašanjih. Posamezno in v skupinah je bilo prebranih nad 40 tisoč knjig. Vsa brigada je imela svoje skupine, ki so priredile 505 predstav za graditelje in za prebivalstvo bližnjih vasi. Na progo je prišlo za časa graditve 30 dramskih in drugih kulturnih in umetniških skupin, ki so priredile 232 predstav za mladino. Mladina, ki je delala na progi, je izdajala svoj list in imela svojo radisko postajo.

Priredili so tudi veliko številno političnih, znanstvenih, leposlovnih in drugih večajev.

Delo na mladinski progi je mnogo pripomoglo k utrditvi prijateljstva in bratskih odnošajev jugoslovanske mladine z mladino drugih držav. Dela so se udeležili predstavniki mladine skoraj vseh evropskih držav kakor tudi napredna mladina iz Mehike in Indije. Napredna mladina teh držav je dala priznanje jugoslovanski mladini in pokazala svojo solidarnost z napori in težnjami jugoslovanske mladine pri obnovi države.

Druga obletnica osvoboditve Zadra

Beograd, 5. - Tanjug — Včeraj so svečano proslavili v Zadru drugo obletnico osvoboditve mesta. Med proslavo, katero se je udeležilo približno 6000 oseb, so imeli govore predstavniki jugoslovanske vojske in italijanske manjšine. Ti govori so povzročili veliko navdušenje med navzočimi. Predstavnik Italijanov v Zadru je podčrtal posebej odlične rezultate, ki so jih dosegli pri obnovi mesta in v industriji, zaradi katerih so mogli dobiti vsi Hrvati in Italijani zaposlitev.

Istrski rudarji zvišujejo proizvodnjo

Raša, 5. - Tanjug — Delavci v labinskem rudniku v Istri so zastavili vse sile, da bi povečali proizvodnjo, premoga v novembru. Pridružili so se tekmovanju, ki so se ga udeležili vsi rudarji Jugoslavije. Rudarji labinskega rudnika so uspeli povečati proizvodnjo za 4.8% in hkrati zmanjšati proizvajalne stroške za 11%.

NENNIJEV GOVOR O OBNOVI

Bodočnost Italije

sloni na skupnosti delovnega ljudstva

Genova, 5. VZN. — Sinoči ob 18.30 uri je v vojvodinski palači imel Nenni politični govor. Potem ko je omenil vprašanja miru in zunanje politike, je govornik pojasnil vprašanja, ki najbolj tarejo državo, to je vprašanje prehrane in brezposelnosti. Nenni je pojasnil napore vlade in prošnje na južno in severno Ameriko, da bi poslali 13 milijonov stotov žita, ki so potrebni do prihodnjega pridelka, da bi ne bilo treba znižati obrokov. Poudaril je nujne potrebe, ki se pojavljajo z nastopom zime zaradi pomanjkanja premoga. Govornik je dejal, da italijanski delavci protestirajo proti socialni neuredilvi, ki jo povzročajo razredi bogatašev v škodo delavskega ljudstva.

«Od tod — je nadaljeval Nenni — izhaja naša sedanja borba za nadzorstvo gospodarstva, ki sem jo imenoval gospodarsko vojno». Nenni je nadalje razlagal sedanje potrebe glede na vprašanja dela in finančno krizo. V zvezi s paktom o skupnem delovanju, ki so ga, kot je Nenni zatrdil, podpisali za dosego teh namenov in govora, ki ga je imel predvčerajšnjim De Gasperi, je govornik dejal: «Vtis imam, da medtem ko se hočemo boriti proti pomanjkanju, proti brezposelnosti, proti spekulaciji in proti nacifašizmu, ki se skuša okoristiti s pomanjkanjem in brezposelnostjo, da bi pričel novo, odprto vojno proti demokraciji, skuša moj prijatelj De Gasperi prodreti z zaskrbljeno politiko, da se je treba namesto tega boriti proti marksizmu.» Nenni je opozoril De Gasperija, naj preneha «s temi mlini na veter proti marksizmu» ter spomnil, da je borba proti marksizmu privedla Italijo, Nemčijo in Evropo v globoko žalost.» Antimarksizem — je dejal Nenni — ne more biti danes drugo kot reakcionarna politika.

Glede na De Gasperijev govor je govornik nadalje pripomnil: «Imel sem vtis, da pronica spričo skupnega delovanja neko draženje in nagajanje. Vedno sem zatrjeval De Gasperiju, da bi do razcepa med komunizmom in socializmom ne prišlo nikoli in da ne bi smel vsega sprejeti kot zlato, kar pravijo meščanski časopisi o razcepu med socialisti.»

Potem ko je omenil kot primer welmarsko in Dolfusovo republiko, ki so slonele na borbi proti socializmu, je Nenni ugotovil, da je strpno delovanje danes temelj demokracije v državi. «Bodočnost naše države — je dejal — sloni na skupnosti delavstva in skupnosti ljudstva.»

Ko je končno opomnil na prispevek, ki so ga s svojo krvjo dali delavci za demokracijo in obtožbe, s katerimi črnijo komuniste in socialiste ter nekatere dokumente, ki kažejo njihovo demokracijo, je Nenni zaključil s trditvijo, da je smoter socialistov želja po splošnem dobru in procvitu vsega naroda.

Angleški industrijci preganjajo iranske delavce v njihovi lastni deželi

Teheran, 5. — List «Zafar» je objavil pismo tajnika glavnega sveta iranske delavske zveze delavcem Kapistana, kot odgovor na številna pisma delavcev o preganjanjih, ki jih izvajajo angleški industrijci in njihovi agenti. Tajnik Russta piše, da bo svet delavske zveze ukrenil vse, da bi dosegel izpustitev aretiranih delavcev in konec represalij, ki jih izvaja anglo-iranska petrolejska družba. Nadalje izjavlja, da so vse podrobne podatke o reakcionarnem delovanju anglo-iranske družbe poslali glavnim voditeljem sindikalnega gibanja Saillantu, Kuznecovu, Toledanu in drugim in da so povabili sindikalno delegacijo, ki jo tvorijo predstavniki Francije, Velike Britanije, Sovjetske zveze in ZDA, naj prouči položaj delavcev v južnem Iranu.

Nehru grozi z bombniki

London, 5. - VZN — Središče nemirov v Indiji je zdaj pokrajina Bihar. Položaj v velikem delu te pokrajine je še vedno napet.

Predsednik začasne indijske vlade Nehru je bil na inspekcijskem potovanju v krajih, kjer so neredi. Opozarjal je upornike, da vlada ne bo poznala milosti. Dejal je, da bodo proti teroristom uporabili strelno orožje in če bo treba tudi bombnike. «Motijo se tisti, ki mislijo, da pomeni neodvisnost svobodo za tiste, ki režejo grla onim, ki so drugačega mišljenja.»

Bombayska vlada je danes objavila, da je bilo pri neredih v neki vasi v bombayški pokrajini ob koncu preteklega tedna 12 ljudi ubitih, 10 pa ranjenih. Policijska ojačenja so poslali v razne predele zaradi vesti, da so v nekaterih vaseh izbruhnili nemiri. Po neki vesti je množica v neki vasi napadla avtobus s 5 potniki.

Patna, 5. — Minister za prehrano začasne indijske vlade dr. Rejendra Prasad je danes sporočil, da se bo odlični Hindujec Gandhi pričel postiti «do smrti», če se v 24 urah ne bodo končali nemiri v pokrajini Bihar. Gandhi šteje zdaj 77 let.

Dosledna sovjetska politika

mednarodnega sodelovanja, miru in varnosti

Politični opazovalec lista «Trud» piše v zvezi z odgovori generalissima Stalina in z govorom Molotova na glavni skupščini Združenih narodov sledeče:

Večji del inozemskih komentatorjev poudarja tesno zvezo med tema dvema dogodkoma, ki sta ponovno dokazala, da je Sovjetska zveza najbolj dosledna in odločna v obrambi mednarodnega sodelovanja za mir in varnost med narodi. Napredni krogi vseh držav so z veliko simpatijo sprejeli mirne besede vodje sovjetskega ljudstva, ki je pozval na razkrinkanje hujskačev nove vojne.

Indijski list «National Herald» piše: Stalin je večkrat izjavil, da vojna nikakor ni obvezna in da je jasno, da je miroljubni narodi Sovjetske zveze, Velike Britanije in ameriških Združenih držav ne želijo. Potrebno je medsebojno razumevanje in besedičenje vojnih hujskačev tipa Churchill predstavljajo nevarno orožje.

Glede izzivalnih izjav Churchilla o 200 sovjetskih divizijah, ki naj bi bile koncentrirane na zapadni sovjetski fronti, piše norveški list «Arbaitet Bladet», da so Stalinove izjave postavile docela na laž trditve reakcionarjev o bogve kakšnih «napadalnih namenih» Sovjetske zveze».

Molotov govor na zasedanju glavne skupščine Združenih narodov je zadal nov udarec reakcionarnim silam, ki skušajo prejudicirati velik mednarodni vplив Sovjetske zveze in prikazati v napačni luči njeno ogromno borbo za mir.

Sovjetski predlogi o splošnem zmanjšanju oboroževanja in prepovedi izdelovanja in uporabe atomske energije v vojne namene so znova dokazali, da je sovjetska politika dosledna. In so napravili v svetu velik vtis. Značilno je dejstvo, da je del angleškega in ameriškega tiska, ki je čezmerno pretiraval vprašanje revizije pravice veta, sprejel s slabo prikritim razočaranjem sovjetski predlog o znižanju oboroževanja in o prepovedi atomskega orožja.

Skušajoč omalovaževati sovjetske predloge je angleški list «Manchester Guardian» s sumljivo naglico izjavil, da je izredno težko določiti kateri koli načrt za praktično izvedbo teh predlogov, ker da vse države nimajo orožja iste vrste. Ni težko razumeti, da ni šlo za tehnične težave pri znižanju oboroževanja. To, česar se bojijo britanski krogi, katerih glasnik je «Manchester Guardian», tiči v tem, da jih ne zanima znižanje oboroževanja, pač pa ojačenje in povečanje vojaštva v Egiptu, Iraku, Palestini, Grčiji in drugih državah.

Vsi odkriti zagovorniki miru in varnosti med narodi soglašajo s sovjetskim predlogom in celo sami sovražniki mednarodnega sodelovanja si za sedaj ne upajo odkrito nastopiti proti Sovjetski zvezi in se poslužujejo vsakovrstnih spletk in umazanih manevrov, da bi sabotirali ta plemeniti poizkus.

Narodi, ki so med drugo svetovno vojno občutili grozno trpljenje, po pravici zahtevajo, naj bi organizacija Združenih narodov, ki so jo oni ustvarili, postala uspešen činitelj za mir. Uspeh dela organizacije Združenih narodov zavisi od mednarodnega sodelovanja velikih in malih držav in v prvi vrsti velikih držav, ki so nosile glavno breme v borbi proti nacistični Nemčiji in imperialistični Japonski.

Stalinovi odgovori na vprašanja Huga Baillieja in Molotovljev govor na glavni skupščini Združenih narodov sta ponovno dokazala, da je Sovjetska zveza, ki je bila vedno najbolj dosledna pobudnica mednarodnega sodelovanja, trdno odločena tudi v prihodnje nadaljevati odločno borbo za mir in varnost, za dokončno uničenje fašizma, za neutrudno razkrinkavanja hujskačev novih vojn, ki sejejo med narodi razdor.

TRŽAŠKI DNEVNIK

„Slavistični študij v Trstu"

Pod takimi in podobnimi naslovi smo brali zadnje dni članke v tukajšnjem časopisju, iz katerih bi moral človek sklepati, kakšna milost se je izkazala nam Slovencem s tem, da sta se na nekaterih tukajšnjih zavodih sem ter tja v zadnjem stoletju poučevali poleg nekaterih drugih slovanskih jezikov tudi srbo-hrvaščina in celo — slovenščina! Slovenščina, ki je že pol kilometra iz Trsta stoletja sem edini in izključni občevalni jezik avtohtonega prebivalstva, ki pa je imelo za časa nam mačehovske Avstrije tudi v mestu svoje šole, ki so daleč zaostajale v svojem razmerju s številom slovenskega prebivalstva v samem mestu. Za tako milostno «dobroto» se kajpada zahvaljujemo tem gospodom. Če ne čutijo potrebe, da bi se temeljiteje seznanili z jezikom, ki ga govori vse prebivalstvo v neposredni okolici Trsta — je to njihova stvar in njihova škoda. Na mirovni konferenci smo dosegli enakopravnost našega jezika in temu primerne so tudi naše zahteve. Mi se nikoli nismo branili učiti se italijanskega jezika, saj ga govori v mestu samem velik del delovnega ljudstva. Množine pa ne potrebujemo nobene.

„Glas mladih" je izhajal pod sovražnimi kroglami

Ogorčenje proti prepovedi izhajanja lista «Gioventù» in omejevanje «Glasa mladih», ki naj bi ne smel postati glasilo vse antifašistične mladine, se je razširilo ne samo na področju cone A, ampak tudi preko meja Julijske krajine. Mladina prejema solidarnostna pisma celo iz Italije in Jugoslavije.

Mladina Julijske krajine povsod zboruje in odločno zahteva svoji demokratični glasili. Tako piše mladina iz nabrežinskega okraja: Naš list se je tiskal pod sovražnimi kroglami in naša mladina se ni ustrašila širiti ga iz vasi v vas kljub zasedam, ki jih je pripravljal sovražnik. Takrat so nam zavezniki pošiljali vzpodbujajoče apele, da se vztrajno borimo, če nam naj bodo zagotovljene pravice, ki jih mora priznati vsak demokrat. Danes te obljube teptajo. Zato odločno zahtevamo, da ZVU dovoli izdajanje «Glasu mladih», ki bo glasilo slovenske delavske, kmečke in šolske mladine. Če nam tega dovoljenja ne daste, pomeni, da ne priznavate našega trpljenja in naših žrtev v zadnji svetovni vojni.

Teden za našega dijaka je manifestacija našega ljudstva za svobodo slovenske kulture.

Splošna protestna stavka v Tržiču

zaradi policijsko - CLN-ovskega nasilja nad delavci v Štivanu

Kakor smo že včeraj poročali, so zadnji dogodki med Redipuglio in Štivanom silno ogorčili vse demokratično ljudstvo v Spodnjem Posočju. V odgovor na izzivanja in izpade neofašistov, očitno podprto civilne policije in njeno besnenje proti delavcem po atentatu na njeno vojašnico so tržiški delavci v ladjedelnicah in tovarnah proglasili splošno stavko. Delavci so prišli zjutraj na delo in tam sklenili, da bodo stavkali. Stavka je popolna in sodelujejo v njej vsi delavci.

K včerajšnjemu poročilu o divjanju policije proti delavcem in o napadu pri Štivanu dodajamo še naslednje podrobnosti: Policija je aretirala in pretepala celo ženske in otroke pod 14. leti. Nekemu delavcu iz Gradiške, ki se je pritoževal nad ravnanjem policije, so dejali, da to ni še nič v primeru z onim, kar bo sledilo. V vojašnici so z aretiranimi delavci ravnali kakor z navadnimi zločinci in marsikdo je prišel v ladjedelnice z iz nakaženim obrazom. Policija je vdirala tudi v hiše posameznih antifašistov in se tam obnašala zelo surovo.

Ko se je vračal vlak s sovinistično sodrgo iz Redipugle, so pri Štivanu vrgli iz zadnjega voza med delavce dve ročni bombi, čeprav ni so lavci prav nič izzivali. Tedaj je padlo tudi nekaj strelov iz brzostrelke iz istega vagona. K sreči ni bil nihče zadet in delavci so mislili, da je konec izzivanja ter so mirno delali dalje. Ko pa je vlak zavozil v zaseko, se je ustavil in šovinisti so navalili na presenečene delavce ter jih napadli s streli in bombami. Po cesti je pridrvel še kamion s civilno policijo, ki je začela streljati na delavce, da so se pričeli umikati. Napadalci so delavcem pobrali jopiče, denar, ure, itd. Ko so ti tovariši pri policiji protestirali zaradi ukradnega denarja, so jih aretirali in odpeljali v Tržič.

Tako so se razvijali v Štivanu dogodki, o katerih so objavili nekateri tržaški listi na osnovi vesti iz polslužbenih virov docela potvorjena poročila.

Fašistična izzivanja naj prenehajo

Protest antifašističnih žena

Antifašistične žene Trsta so predvčerajšnjim poslale ZVU sledečo resolucijo:

Italijanske in slovenske antifašistične žene Trsta smo že site neštetih izzivanj, ki jih organizirane tolpe vršijo nad poštenim meščanstvom. Časi 3. in 4. novembra so že minili ter nas samo spominjajo na bedo in trpljenje, ko je mesto živelo pod fašističnim terorjem. Danes se še zmeraj klatijo po mestu fašisti ter je že čas, da ZVU naredi konec temu stanju.

Me matere smo z veliko nestrpnostjo čakale na začetek pouka v šolah, kjer se morajo vzgajati naši otroci, toda danes je poedinim izzivačem uspelo prekiniti pouk z grožnjami.

Najodločneje protestiramo proti takemu stanju, ki ga ne moremo več trpeti. Naj se s tem preneha, v drugačem slučaju bomo me same branile naše pravice.

Podobno protestno noto je predalo tudi prebivalstvo Sv. Jakoba in delavci tovarn.

Delavska zbornica se izmika?

Ker so bili Enotni sindikati zaskrbljeni zaradi nacionalističnega rovarjenja v teh zadnjih dneh, so napotili svoje zastopnike k Delavski zbornici v Trstu s predlogom, da skupno sestavijo protestno resolucijo proti ZVU, ki ni znala ali ni hotela nastopiti proti kršilcem javnega miru.

Funkcionarja Delavske zbornice sta izjavila, da ne moreta sprejeti nobene odgovornosti in sta svetovala naj se predstavnika ES obrneta na osrednjo komisijo za sindikalni sporazum, ki je tedaj ni bilo mogoče najti. To je često navadna zavrnitev, čeprav so bili tudi delavci, vpisani v Delavsko zbornico, takoj solidarni z onimi iz Enotnih sindikatov v protestu proti razgrajanju fašističnih študentov.

Pokrajinski odbor Enotnih sindikatov je poslal ZVU resolucijo, v kateri ugotavlja, da ZVU ni uporabila zadostnih sil, da bi preprečila kaljenje javnega miru, tako da so bili delavci prisiljeni zapustiti tovarne in iti na ulice. ZVU se za delavske proteste ni niti zmenila.

Zatiranje zadružništva na Kobariškem

Kobariški guverner Painter je odbil prošnjo članov okrajne nabavljalne in prodajne zadruge, ki šteje 230 članov, z njih družinami pa nad 1200 ljudi, da bi obnovila svoje poslovanje. Zaradi tega so člani, zbrani na izrednem občnem zboru, poslali protestno pismo g. polkovniku Bowmanu v Trst, v katerem odločno zahtevajo, naj prekliče prepoved guvernerja Painterja v interesu vsega okraja, v interesu pobijanja črne borze in špekulantov. V pismu pravijo med drugim, da se občuti potreba po zadrugi posebno v zadnjem času, ko so razni špekulanti blagu dvignili cene. Zadruga je edina sposobna pobijati cene in dvigniti ekonomsko raven prebivalstva.

Težaven položaj nameščencev spalnih vozov

Nameščenci apalnih vozov že štiri leta žive v velikem pomanjkanju. Že ves ta čas so brez posla, ker je vojna skoraj popolnoma preprečila promet spalnih in jedilnih vagonov. Žive od majhne podpore, a njihovo ravnateljstvo jih je do kraja pustilo na cedilu ter se sedaj, ko je že promet v mnogih evropskih državah urejen, nič ni pobrigalo, da bi brezposelni nameščenci tržaške sekcije prišli do svojega kruha.

Zaradi tega so nameščenci, člani Enotnih sindikatov, pred nekaj dnevi predali ravnatelju tukajšnje sekcije protestno noto, v kateri zahtevajo, da jih namestijo čimprej ter da uvedejo tudi preko Trsta promet s spalnimi in jedilnimi vagoni. Ostro so protestirali tudi proti ravnateljstvu tržaške sekcije, ki ničesar ukrenilo ne samo za namestitev po vojni, temveč se tudi za ureditev plač ni pobrigalo.

Božičnica za revne otroke

Mestni koordinacijski odbor za božičnico revnim otrokom je imel sinoči svojo drugo sejo. Razpravljal je o nabiralnih polah in o načrtu za poslovanje okrajnih odborov. Odobril je tudi načrte za potrebne tiskovine, pooblastila in okrožnice.

Resnično neodvisen more biti le narod, ki ima lastno delovno inteligenco.

Preskrba

Delitev mleka. Od jutri do 15. t. m. bodo delili naslednje količine mleka potrošnikom v tržaški in miljski občini, ki imajo živilsko nakaznico november 1946 - februar 1947.

Otrokom od 1. leta starosti, ki jih umetno doje: 12 doz izhlapelega mleka na oddajne odrezke od 1. do 15. t. m. dodatnega nakazila.

Otrokom od 1. do 4. let: 4 doze izhlapelega mleka na oddajni odrezek št. 1 živilske nakaznice november 1946 - februar 1947.

Nad 65 let starim: 4 doze izhlapelega mleka na oddajne odrezke od 1. do 15. t. m. izredne nakaznice.

Bolnikom: 8 doz izhlapelega mleka na odrezek od 1. do 15. t. m. dodatnega nakazila roza barve.

Delavcem, izpostavljenim nevarnosti zastrupitve: 2 dozi izhlapelega mleka na odrezek I. in II. tedna v mesecu pri glavni mlekarni v ul. Pascoli 10.

Delitev petroleja. Danes se začne deliti petrolej za razsvetljavo. Ta mesec dobe potrošniki na rumene izkaznice 1 liter petroleja, na modre pa 7,5 dl. Potrošniki dobe petrolej na odrezek za november stare izkaznice. Cena na drobno 29 lir liter.

Prodajalci naj pri razdeljevalnem uradu v ul. Genova 9 izroče odpis oktobrskih odrezkov od 8.30 do 11.30.

Dvig nakazil. Vsi prodajalci naj dvignejo danes pri občinskem prehranjevalnem uradu nakazila za posebno mast.

KMETIJSTVO

Kako odpravimo nekatere vinske napake

V zadnjem času prihaja mnogo kmetovalcev k Kmetijskemu nadzorništvu z vzroci pokvarjenega ali obolelega vina po navodila in nasvete, kako naj postopajo, da bi jih odpravili. Dognalo se je, da gre v obče za vlečljivo, cikasto in še sladko vino.

Odprava teh napak ni težavna, samo da se je takoj lotimo.

Za vino, ki se vleče, bo zadostovalo, da ga prav krepko prezračimo in da ga nato pretočimo v zažveplano posodo.

Če okus po kisu ni že preveč izražen, ga poskusimo odpraviti s tem, da dodamo vinu 50 - 20 gramov apnenega oglja na hektoliter. Za določitev množine za razkisanje potrebnega apnenega oglja pa moramo poprej napraviti poskuse z majhnimi količinami vina. Predvsem pa moramo ustaviti nadaljnji razvoj cika s tem, da dodamo vinu 10 do 20 gramov kalijevega metabisolfita na hektoliter. Nadalje moramo skrbeti za to, da so kletarska oprava in posode vedno snažne. Preprečiti moramo tudi daljši stik vina z zrakom s tem, da sode pogostoma dopolnimo.

Navadno ostane vino zato sladko, ker je vrelo v premrzli kleti. Znano je, da mora biti za dobro in popolno kipenje v kleti toplota celih 15 dni 22 gr C. V tem času se sladkor popolnoma pretvori v alkohol. Sladko vino popravimo s primernim segrevanjem kleti, s čicer spravimo kipenje znova v tek. Dobro bo, da vino prej prezračimo.

Vsi kmetovalci, katerim povzroča določevanje napak ali bolezni ter ravnanje s takim vinom težave, lahko obrnejo z vzorci pokvarjenega vina na Okrožno kmetijsko nadzorništvo v Gorici, ul. Duca d'Aosta 55, po možnosti ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah dopoldne, kjer bodo prejeli vsa potrebna navodila.

Izpred sodišča

Zaradi granat

Včeraj se je začela razprava pred višjim vojaškim sodiščem proti dr. Robertu Civranu, Antoniju Collariniju in Luigiju Danielu, ki so bili obtoženi, da so bili v posesti prescejšne množine granat brez dovoljenja ZVU. Obtoženci izjavljajo, da so nakupili omenjene izstrelke zaradi tega, da bi iz njih pridobivali svinec in železo. Dobili so dokument, ki potrjuje neškodljivost materiala, izvor in zakonitost samega posla.

Branilci so zahtevali odložitev razprave, da bi lahko zaslišali še druge priče, predvsem one, ki so omenjeni material prodale.

Sodišče je na odlog pristalo.

Poslovanje trgovin na deželi

Prvi del objave o odpiranju in zapiranju trgovin smo objavili včeraj. V naslednjem podajamo ostali odredbe:

Ostali trgovski obrati

1. ribarnice in cvetličarji pred pokopališči se bodo držali urnika, ki ga določi mestna občina;

2. papirnice lahko v šolskem letu odprejo popoldne pol ure pred določenim časom;

3. skladišče gradbenega materiala in tvrdke, ki prodajajo na drobno umetniške predmete in preproge v enem samem primerku, niso vezane na ta določila;

4. trgovine, ki imajo možnost prodaje raznega blaga, so za razpečevanje posameznih vrst blaga vezane na poslovni čas dotičnih trgovin;

5. popravljalnice morajo upoštevati urnik, ki ga imajo pripadajoče trgovske stroke, niso pa vezane na opoldansko zapiranje; potujoče knjigarne lahko podaljšajo prodajo za poldrugo uro po zapiranju stalnih knjigarn.

Prazniki

Na Novo leto, Veliko noč, božič bodo trgovine zaprte s sledečimi izjemami: mlekarne od 7. do 10. ure, cvetličarne od 8. do 13. ure. Na Veliki Šmaren bodo odprte prodajalnice kruha od 7. do 12. ure, mlekarne od 6. do 10. ure in cvetličarne od 8. do 13. ure.

Polprazniki

Na dan 6. januarja, na veliko nočni ponedeljek, Vnebovhod, binkoštni ponedeljek, sv. Rešnje Telo, Brezmadežno spočetje in na sv. Štefana se zapro trgovine ob 15 uri. Na sv. Jožefa, sv. Petra in Pavla in Vse svete se zapro trgovine ob 13. uri razen cvetličarn.

Sporočila in objave

Cene dnevnikov

Odbor za cene je določil, da se bodo dnevniki od 15. novembra dalje podražili od 4 na 5 lir.

Plače obrtniškim vajencem

Zveza obrtnikov opozarja svoje člane na sporazum, ki urejuje plače vajencem, ki je se vedno v veljavi, dokler ne bodo sklenjene nove delovne pogodbe. Prvih šest mesecev dobe vajenci po 15 odstotkov plače kvalificiranih delavcev, nadaljnjih 6 mesecev po 20%, v drugem letu po 30, v tretjem letu 45, v četrtem letu pa po 60%.

Draginjska doklada znaša za prvih 6 mesecev 25 lir na dan, kasneje pa se je treba ravnati pri izplačevanju po razpredelnici, ki velja od 1. avgusta dalje.

Enotni sindikati

Sindikat brivcev in frizerjev. Drevi ob 20. izreden sestanek upravnega odbora v ul. Imbriani 5.

Sindikat državnih nameščencev. Drevi ob 18.15 sestanek podjetniškega odbora nameščencev državnega monopola v ul. Zonta 2.

Sindikat pomorščakov. Drevi ob 18.30 sestanek upravnega sveta v prostorih sindikata.

Sestanek zadružnih referentov bo drevi ob 19,30 v ul. Imbriani 5.

Odbor članov zadruge «Garibaldi» vabi vse prizadete, da podpišejo resolucijo za zadrugo v Genovi. V ta namen se lahko zglase ob delavnikih od 9. do 12. in od 16. do 19. pri uradu za pomoč pomorščakom na trgu Abruzzi 3 — Dom pristaniških delavcev.

Nagrade delavcem. Predvčerajšnjim popoldne so šli zastopniki sindikalnih organizacij na odsek za delo pri ZVU in zahtevali takojšnje izplačilo nagrade 3000 lir delavcem.

Major Scicluna je zagotovil, da bo posredoval pri ZVU, da se vprašanje čimprej reši.

ZMAGA DELOVNEGA POLETA

Prva obletnica pokrajinskega avtopodjetja v Ajdovščini

Dvajset partizanov, ki so bili odpuščeni iz IX. korpusa JA in poslani domov, je pred letom dni pograbilo tako rekoč z golimi rokami za delo, popravilo zapuščene in zanemarjene barake, v katerih se je prej bohotila fašistična, nacistična in četniška svojat, ter postavilo temelj sedanjemu pokrajinskemu avtopodjetju.

V proslavo prve obletnice njegove ustanovitve so priredili delavci avtopodjetja, mehaniki, mizarji in šoferji v nedeljo velik miting, da podajo pregled in obračun svojega enoletnega udarniškega dela.

Eden izmed prvih delavcev podjetja, tov. Pičulin, je nazorno prikazal vse napore ob ustanovitvi podjetja, vožnje v odprtih kamionih v snegu, dežju in burji, kar vse pa je premagala dobra volja sodelavcev in uvidevna podpora ljudskih oblasti.

Nato je spregovoril bivši vodja podjetja tov. Marjan Pengov, ki je nazorno prikazal rezultate enoletnega dela. Vsak delavec je zvišal v tem času s svojim delom vrednost podjetja za celih 200.000 lir. Navedel je besede tov. Kardelja v Mariboru, ki je spomnil na arabski pregovor: «Psi lajajo, a karavana gre daje.» Tudi na nas lajajo psi, a naša obnova gre dalje!

Govoril je še zastopnik Enotnih sindikatov, nato pa je bila z velikim odobravanjem sprejeta resolucija za predsednika vlade LR Slovenije tov. Miha Marinka. Po kulturnem sporedu je bila proslava zaključena z ljudskim rajanjem.

Ogromna delavnica je bila slovesno okrašena z državnimi trobojnicami, v ozadju odra pa so bile pripete velike slike tov. Stalina, Tita in Kardelja. Ljudstvo je skoraj do zadnjega kotička napolnilo razsežni prostor in je pozorno pa z odobravanjem poslušalo govornike ter sledilo recitacijam in pevskim točkam (o katerih objavljamo posebno poročilo v kulturni rubriki).

Pred začetkom mitinga so si navzoči ogledali razstavni prostor dvorane, kjer so bili na ogled avtobusi, ki jih je izdelalo podjetje. Nazorno je bil prikazan prehod od polomljenih karoserij do vzorno izdelanih vozil. Na stenah so visele tabele, na katerih je bil v številkah prikazan razvoj podjetja, ki je začelo s 6 kamioni in 1 avtobusom, a razpolaga danes z 52 kamioni in 15 avtobusi. Tudi proge so narasle od 3 na 6, število delavcev pa se je zvišalo od prvotnih 20 na sedanjih 140. Na drugi tabeli si mogel brati podatke o delovnih in udarniških urah. Na tretji spet so bila imena štirih delavcev, ki so si pridobili naslov udarnikov. Danevčič Ivan, Pečenko Franc, Klančič Roman in Kočevar Darinka.

Sedanji vodja pokrajinskega avtopodjetja tov. Berginc je v uvodnem govoru pozdravil navzoče, predvsem tajnika Poverjeništva tov. Perovška, zastopnike sindikatov in vse delavce, ki so v enem letu dela pripomogli do tolikšnega razvoja podjetja.

Tajnik poverjeništva tov. Perovšek, je nato v kletem govoru, ki je bil mnogokrat prekinjen z živahnim ploskanjem, postavil udarniško delo Pokrajinskega avtopodjetja v splošni okvir izgradnje in obnove vseh narodov Jugoslavije ter je zlasti čestital mehanikom, mizarjem in šoferjem, ki so s svojim neutrudnim delom pripomogli do tolikšnega uspeha podjetja. Nato je prikazal težave, na katere so naletele ob osvoboditvi nove ljudske oblasti v coni B, zlasti kar se tiče prometa. Kajti podjetniki v Gorici in v Trstu naenkrat niso imeli več vozil in prometnih sredstev za cono B, kakor so se izgovarjali, s čimer so kajpak hoteli samo škodovati mladi ljudski oblasti in našemu ljudstvu sploh. Takrat se je našlo 20 partizanov, ki so bili pravkar odpuščeni iz JA in se lotilo ob pomanjkanju skoraj vseh sredstev obnove prometa v coni B. In uspelo je.

Ta polet dela pa ni oddvojen od dela v ostali Jugoslaviji. Danes so na isti poti obnove vsi narodi Jugoslavije, da postane naša mlada ljudska republika, država delavcev, kmetov in ljudske inteligence, močna in neodvisna.

Ta polet naših delavcev je tudi odgovor na krivične sklepe pariške konference. Ob taki podpori iz domovine je naša delegacija lahko vroče zastopala naše skupne interese in dosegla veliko moralno zmago, ki jo je bistveno odločilo naše ljudstvo s svojim delom za obnovo in s svojo visoko zavestjo. Tov. Perovšek se je spomnil besed maršala Tita v Postojni: Leta 1918. so bili v Jugoslaviji na oblasti Karadjordjevići, reakcija in podrenik kapitalističnega zapada, pa smo izgubili ne le Trst in Gorico, marveč tudi Postojno, Ajdovščino, Idrijo skratka celo Julijsko krajino.

Po tehtnem prikazu splošne politične situacije, v katerem je poudaril, da ni naš sovražnik tako zvani «zapadni blok», marveč mednarodni velekapital, fašizem in reakcija s Churchillom na čelu, je pozval navzoče k še ostrejši borbi proti ostankom reakcije.

Kolesarske krožne dirke na Reki

Tržačan Kuret prvi-Tudi tržaško moštvo prvo

V nedeljo je bila na Reki kolesarska krožna dirka po mestu za pokal pokojnega Reffa. Tržaški kolesarji, člani kolesarskega odseka ZDTV, so na Reki slavili lepo zmago tako med posamezniki kot med moštvi. Za Trst so dirkali: Kuret Karel, Tomažič Pino, Udovič Stojan, Zolija Boris, Nadizar in Tuk.

Proga je bila dolga 70 km, ki so jo morali prevoziti v 20 krogih. Bila je izredno naporna, ker je bila polovico kroga v klancu ulice Buonarroti. Tržaški kolesarji so kljub smoli, ki jih je spremljala, dokazali visoko vrednost tržaškega kolesarjenja. Čeprav je že v 4. krogu odstopil Tuk zaradi defekta na kolesu, dasiravno je moral odstopiti tudi Nadizar in sta imela Udovič in Zolja defekte ravno v trenutku, ko sta se hotela odtrgati od Tisme in Cellija, čeprav je končno Tomažič dvakrat padel v predzadnjem krogu, so vendarle odnesli pokal in se plasirali na prvo, tretje, peto in šesto mesto, in to v borbi z najboljšimi Rečani in Zagrebčani.

Kdo bo zmagovalec, se je odločilo že v 4. krogu, ko je Kuret nepričakovano ušel ostalim in s kroga v krog povečaval razliko. Dirkal je v stilu, ki spominja na najboljše kolesarske prvake. Imel je toliko moči, da ni samo obdržal naskok, temveč ga čedalje bolj povečaval in privozil na cilj 7' pred ostalimi. Tudi ostali Tržačani so s svojo požrtvovalnostjo, kljub smoli, ki jih je spremljala, vredno zastopali tržaški kolesarski sport. Vse moramo pohvaliti, Tuka in Nadizarja, ki sta bila do odstopa v vodilni skupini, Coljo in Udovič, ki sta kljub defektom na kolesu, potem ko je bilo že skoraj vse izgubljeno, s stisnjenimi zobmi nadaljevala dirko ter končno Tomažiča, ki je v zadnjem krogu dvakrat padel, a vendarle uspel, da je znižal razliko proti Tismi v zadnjem krogu za skoraj 60".

Med Rečani se je najbolj odlikoval Tisma in Cella. Škoda, da je imel Cimoroni še vedno rane z zadnje dirke v Trstu. Prav gotovo je, da bi tudi on posegel v borbo za prvo mesto. Zagrebčani, ki so veljali za favorite, so na izredno težki progi popolnoma zatajili. Njihov najboljši predstavnik Solman je privozil šele 10. na cilj. Rezultati: 1. Kuret Karel, Trst, 2.51.35; 2. Tisma Aleksander, Reka, 2.58.27; 3. Tomažič Pino, Trst, 2.58,57; 4. Cella Bruno 3.1.48; 5. Udovič Stojan 3.6.34; 6. Zolija Boris, Trst, 3.7.47; 7. Bakič Pavel, Reka; 8. Cimoroni Josip; 9. Radc Ivan, Reka; 10. Solman Jospi, Zabreg, 11. Maurl, Pulj.

„Primorje B" in Roianese

Primorje D-Dreher Sv. Ivan I 0:0

Lepa in borbena tekma, ki se je po 90' igre končala neodločeno, kljub naporom 22. igralcev, ki so s svoje strani doprinesli vse, da bi dosegli zmagonosni gol.

Primorje P-Kraljič 3:2

«Primorje P» si je s to zmago tako zagotovilo položaj v kvalifikacijski tabeli, da ga bo težko še kdo dohitel. Že rezultat kaže, da je bila to prava prvenstvena borba za točke, ki pa bi se lahko končala tudi z zmago Kraljiča, če bi bili njegovi napadalci bolj odločni v zaključnih strelih na gol.

Pisoni-Sv. Marko 2:2

Dve enajstorici, od katerih je «Pisoni» robustnejša, «Sv. Marko» pa bolj tehnična, sta po 90' hitre igre, dosegli neodločen rezultat, ki popolnoma odgovarja moči nasprotnikov.

Col-Nabrežina 3:1

Zmaga «Cola» je zaslužena, kajti danes je igral mnogo bolje od «Nabrežine', ki pa je imela, kar moramo upoštevati, slab dan in ji nič ni šlo izpod nog.

Škedenj-Dreher Sv. Ivan II 4:0

Visok rezultat, ki pa ne predstavlja pravilne ocenitve enajstorice. «Dreher» je igral na momente lepše od Škednja, vendar pa ni znal zabiti gola. Pri nogometu pa je konec koncev le gol tisti, ki prinese zmago in točke.

Roianese-Rauber 4:1

Mlado moštvo «Rauberja» je imelo za nasprotnika eno najboljših moštev v skupini B in je bilo že v naprej obsojeno na poraz. Vendar pa ni poceni prodalo svoje kože ter je morala rojanska enjastorica odpreti vse ventile svojega znanja, da je odpravila žilavega nasprotnika.

Klasifikacijka tabela

SKUPINA A							
Primorje P	4	4	0	0	15	5	8
Costalunga	3	2	1	0	6	1	5
Dreher Sv. Ivan I	4	2	1	1	4	3	5
Nabrežina	4	2	0	2	8	7	4
Col	4	2	0	2	7	8	4
Sv. Marko	3	1	1	1	4	3	3
Kraljič	3	1	0	2	4	5	2
Primorje D	4	0	2	2	3	9	2
Pisoni	4	0	1	3	5	9	1
Tov. strojev	1	0	0	1	0	4	0
SKUPINA B							
Roianese	4	4	0	0	24	2	8
Čebulec	3	3	0	0	24	1	6
Škedenj II	3	3	0	0	11	4	6
Ponziana	2	2	0	0	8	0	4
Opčine	3	2	0	1	16	5	4
Montebello II	3	1	0	2	11	7	2
Acegat	3	0	1	2	1	12	1
Dreher Sv. Ivan II	4	0	1	3	2	34	1
Rauber	4	0	0	4	1	22	0
VOM	3	0	0	3	3	17	0

Tekme v košarki za «Tomažičev pokal»

Rezultati: moški, skupina A: Tovarna strojev - Čermelj 24:17; Col-Kraljič 31:17. Skupina B: Chimici-Vesna 34:14. Ženske: Tomažič-Chimici 2:0 (par for fait); Redivo-Vesna 29:5; Col - VOM 33:2; Rinaldi - Rauber 55:8.

VESTI S PODEŽELJA

SEŽANA

Spominu padlih borcev. Pretekli petek je sežansko prebivalstvo takoj po maši krenilo v sprevodu k spomeniku padlih borcev, kjer so položili lep venec. Po krajšem nagovoru je pevski zbor zapel žalostinko. Tudi godba je zaigrala krajši komad. Nato je sprevod krenil na pokopališče, da tudi tam počasti spomin padlih junakov.

Zidove podirajo. Vsepovsod po vasi so porušeni zidovi, katere so poškodovali zavezniški vojaki s svojimi jeepi. Čeprav ljudstvo stalno protestira proti taki brezobzirnosti, se to ponavlja dan za dnem tako pogostoma, da gospodarji ne morejo niti sproti popraviti povzročene škode.

Lanski teden za našega dijaka je bil svetel dokaz kulturnega stremljenja našega ljudstva. Letošnji naj bo dokaz naše vztrajnosti!

KRAJNAVAS

Prosvetno društvo «Volnik» je imelo pretekli četrtek svoj prvi letni občni zbor. Razpravljali so o delu v preteklem letu, nakar so društveniki izvolili nov odbor. Vsi člani so prepričani, da bo novi odbor povedel društvo k še večjemu napredku.

Za grobove padlih. Na dan vseh svetih je mladina okrasila grobove naših žrtev za svobodo. Položili s nanje tudi krasen venec, ki ga je darovala družina Olivieri iz Trsta. Pred nedavnim je ista družina podarila vaščanom tudi lepo zastavo.

JAMLJE

Počastitev padlih borcev. Jameljska mladina je spletla več lepih vencev in jih na dan vseh svetih v povorki nesla na grobove padlih za svobodo. Poverjenik ZPP je imel kratek govor, nakar so pevci zapeli nekaj žalostink. Venec so položili tudi na skupni grob treh neznanih borcev, ki je v severnem delu vasi.

TURJAK

Počastitev spomina padlih. Preteklo soboto so položili garibaldinci lovorjev venec na spomenik padlih borcev. Pri tej svečanosti je sodelovala tudi domača godba. V dolgem sprevodu so se nato podali na pokopališče, kjer so pionirji položili na grobove cvetje. Po kratkem spominskem nagovoru je godba zaigrala žalno koračnico in s tem zaključila svečanost.

SKOCIJAN

Napad na polju. V nedeljo so neznanci napadli na poljski poti pri Škocijanu nekega Oktavija Lonina, ki je v zavezniški službi v Tržiču. Zadeli so ga z več streli iz puške. Prepeljan je bil v bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

PIERIS

Pretekli ponedeljek je policija v Pierisu aretirala dva mladeniča iz Ronkov, ker sta baje žalila agente in se jim upirala.

Atentati in bombe

3. t. m. ob 20.50 so neznanci vrgli proti vojaškici civilne policije v Tržiču «panzerfaust», ki je povzročila veliko škodo. Policija je začela streljati skozi okna, da bi preplašila napadalce. Nato so vso noč pregledovali okolico.

Ko so včeraj ponoči ob pol dveh 4 civilni policisti iz Pierisa šli na obhod v Škocijan, so vrgli nanje 2 ročni bombi in streljali. Tudi policisti so začeli streljati, toda nihče ni bil ranjen.

Približno ob isti uri so vrgli bombo tudi proti vojašnici civilne policije v Pierisu.

Delavci podjetja Zannino so našli med ravzalinami hiše v ul. Buonarroti 56 tri ročne bombe tipa «Breda». Agentje gozdne policije pa so našli včeraj dopoldne ob Bazoviški cesti granato kalibra 75 mm.

KINOPREDSTAVE

SUPERCINEMA. 16.30 «Nedosežna sreča» - R. Hayworth, F. Astaire.
FENICE. 16.30: «Crni orel» - Brazzi, Dilian, Cervi, Stoppa.
FILODRAMMATICO. 15.45: «Bandit» - A. Magnani, A. Nazzari.
ITALIA. 16.30: «Moja pot» - Bing Crosby.
ALABARDA. 16.30: «Vrni se v Sorrento» - A. Benetti, G. Bechi.
IMPERO. 16.30: «Nevihta» - J. Gabin, M. Morgan.
VIALE. 1630: «Nedosežna sreča» - R. Hayworth, F. Astaire.
MASSIMO. 16.30: «Macao» - E. v. Stroheim, S. Hayakawa.
GARIBALDI. 16.30: «Sloni plešejo».
NOVO CINE. 16.30: «Četrta ponovitev.
CINE MARE. 16: «Volga, Volga».
ARMONIA. 15.30: «Njegova pot» - L. Baarova. — Varieté.
ODEON. 16.30: «Vražja roka».
SAVONA. 16.30: «Odmevi iz mladosti» - C. Colbert, J. Payne.
AZZURRO. 15.30; «Skrivnost arzenala».
RADIO. 16.30: «Ne ubijati», J. Holt.
CENTRALE. 15.30: «Velika arena».
MARCONI. 16.30: «Kraljična noči».
VITTORIA. 16.30: «Zračne sile».
ADUA. 16.30: «Strah mesta».
VENEZIA. 15: «Prva krivda».

★

KINO «PROSVETNI DOM» - NABREŽINA. «Bedniki» (Les miserables), III. del: V sredo 6. nov. in v četrtek 7. nov. ob 20. uri.

Odg. urednik DUŠAN HRESCAK

IZGUBLJENO

Med Lokvo in Bazovico sem izgubil pokojninsko knjižico z denarjem. Poštenega najditelja naprošam, naj mi vrne vsaj knjižico na naslov: Modere Franc, Lokev 214.

Dne 4. t. m. mi je v Kobdilji na Krasu zmanjkala kožna torbica z dokumenti, ključem in denarjem. Poštenega najditelja naprošam, da mi vsaj dokumente in ključe vrne na naslov, ki je označen na dokumentih ali pa na upravo «Primorskega dnevnika».

MALI OGLASI

HIŠO V BARKOVLJAH, prosta davkov do l. 1950, s 5000 kv m vrta prodam. Telefon 5797.

DANICA in dr. VILKO COTIČ javljata radostno vest o rojstvu svoje prvorojenke

VERE.

Trst-Sovodnje ob Soči 5. XI. 1946.

TRGOVINA ČEVLJEV
REBEC
Dospela je nova pošiljka najmodernejših damskih, moških in otroških čevljev
TRST, Passo Goldoni 1 CENE ZMERNE

LAZAR LAGIN 9

Oklopnica „Anuška"

Šele ko je črni oblak dima in ognja popolnoma splahnel na temnomodrem nebu nad krajem, kjer se je zgodila katastrofa, je Verniveher začutil neko čudno šibkost in bolečino na desni rami in na desni roki, tik nad komolcem.

«Kutovoj!» je zaklical Aklejev prestrašen in se trudil, da bi dvignil padlega in nezavestnega Verniveherja. «Hej! Pridi takoj sem!»

Čoln se je močno zazibal, ko je hitel Kutovoj iz zadnjega dela k Aklejevu, ki se je sklanjal nad Verniveherjem.

«Pa ne da je umrl?» je vprašal razburjen.

«Ne, še živi», je odvrnil Aklejev. S Kutovojem sta prenesla Štefana v kajuto in ga položila na klop.

«Težak je», je menil Kutovoj, ko je s težavo dvignil težko breme na pilnski zgoščevalec, «težak je kot kak tank, za boga... Ne bi si nikoli mislil, če ga takole pogledaš...»

«Počakaj, da boš še tri tedne brez hrane», je dejal Aklejev, «pa se ti bo zdelo, da je še vrabec težak kakor kakšen tank.»

«Ojej!» je zastokal Kutovoj. «Potem pa kar pripravimo naše rakve... Če ne bomo še tri dni nič jedli, bomo vsi trije gladko pomrli.»

«Če hočeš živeti, ne boš umrl!» je dejal Aklejev. Jezil se je sam nase, ker je začel s takim nepotrebnim in neprikladnim pogovorom. Poslal je Kutovoja nazaj k njegovemu mitraljezu, dočim je sam obvezal rano na Verniveherjevi rami in napravil prevezo za rano na roki.

Kri se je ustavila, vendar Štefan še ni prišel k zavesti.

«Kdo drugi na njegovem mestu bi takoj umrl», je menil Aklejev, ko je pomislil, kako močno je potresal v svojem veselju Verniveherja za ramo. «Celo zdravemu človeku bi bilo dovolj. Tukaj pa je človek, ki ima morda zlomljeno ključn